

AML-закон №2179. Що нового?

Департаменту фінансового моніторингу

м.Київ, 22 січня 2020 року

КОЛИ ЗАПРАЦЮЄ?

КОЛИ ЧЕКАТИ НОВУ 417-У?

7 місяців з дня опублікування
(до 28.07.2020)

Закон №2179 (новий AML-закон) набирає чинності *через чотири місяці з дня його опублікування* (з 28.04.2020)

! Банки виконують норми нового Закону з дня набрання ним чинності

НБУ та інші регулятори мають привести свої НПА у відповідність *протягом трьох місяців з дня набрання чинності Законом*

Новий нормативний акт передбачатиме час для імплементації банками новелл

ЗМЕНШЕННЯ ПОРОГОВОГО ЗВІТУВАННЯ

Збільшення порогової суми та зменшення кількості ознак для обов'язкового звітування про операції

➤ з 150 тис. грн до 400 тис. грн

➤ з 17 ознак ОФМ до 4

- якщо учасник/банк з країни, що не виконує рекомендації FATF
- операції PEPs
- перекази за кордон
- операції з готівкою

Мета для банківської системи – повна автоматизація порогового звітування

Виконується з дня набрання Законом чинності

КЕЙСОВЕ ЗВІТУВАННЯ

Перехід до кейсового звітування про підозрілі операції (діяльність)

ОБОВ'ЯЗОК СПФМ

8) повідомляти спеціально уповноважений орган про:

в) підозрілі фінансові операції (діяльність) або спроби їх проведення незалежно від суми, на яку вони(а) проводяться, - негайно після виникнення підозри або достатніх підстав для підозри, а також надавати обґрунтовані висновки, копії документів та іншу інформацію, на основі яких сформовано підозру, та додаткову інформацію на запити спеціально уповноваженого органу;

пункт 8 частини другої статті 8 Закону

Виконується з дня набрання Законом чинності

Ризик-орієнтований підхід – основна ідея Закону

- Національна оцінка ризиків
- ризик-орієнтований нагляд
- ризик-орієнтований принцип при побудові AML-систем суб'єктами
- ризик-орієнтований підхід під час виконання обов'язків: KYC/CDD, виявлення операцій тощо

52) **ризик-орієнтований підхід** - визначення (виявлення), оцінка (переоцінка) та розуміння ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, а також **вжиття відповідних заходів щодо управління ризиками у спосіб та в обсязі, що забезпечують мінімізацію таких ризиків залежно від їх рівня;**

частина перша статті 1 Закону

1. Запобігання та протидія ґрунтується на принципах:

...

застосування ризик-орієнтованого підходу під час проведення фінансового моніторингу

...

частина перша статті 3 Закону

Ризик-орієнтований підхід – основна ідея Закону

Ризик-орієнтований підхід – основна ідея Закону

СПФМ зобов'язаний у своїй діяльності застосовувати ризик-орієнтований підхід, враховуючи відповідні критерії ризику, зокрема, пов'язані з його клієнтами, географічним розташуванням держави реєстрації клієнта або установи, через яку він здійснює передачу (отримання активів), видом товарів та послуг, що клієнт отримує від суб'єкта первинного фінансового моніторингу, способом надання (отримання) послуг. **Ризик-орієнтований підхід має бути пропорційний характеру та масштабу діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу.**

частина перша статті 7 Закону

СПФМ зобов'язаний здійснювати оцінку/переоцінку ризиків, у тому числі притаманних його діяльності, документувати їх результати, а також **підтримувати в актуальному стані інформацію щодо оцінки ризиків**, притаманних його діяльності (ризик-профіль суб'єкта первинного фінансового моніторингу), та ризику своїх клієнтів таким чином, щоб бути здатним продемонструвати своє розуміння ризиків, що становлять для нього такі клієнти (ризик-профіль клієнтів).

абзац другий частини другої статті 7 Закону

Критерії ризиків визначаються СПФМ самостійно з урахуванням критеріїв ризиків, встановлених відповідно:

Національним банком України - для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, щодо яких Національний банк України відповідно до статті 18 цього Закону виконує функції державного регулювання і нагляду;

частина третя статті 7 Закону

При визначенні критеріїв ризиків СПФМ **повинен враховувати типологічні дослідження у сфері запобігання та протидії, підготовлені Держфінмоніторингом** та оприлюднені ним на своєму веб-сайті, результати національної оцінки ризиків, а також рекомендації СДФМ.

частина четверта статті 7 Закону

Результати Національної оцінки ризиків

Зони мінімального ризику

- Органи державної влади України
- Міжнародні установи чи організації
- Установи, органи, офіси або агентства ЄС
- Дипломатичні представництва іноземних держав
- Публічні юридичні особи (їх дочірні компанії), акції яких перебувають у лістингу на міжнародно визнаних біржах
- Особи, які мають рахунки для отримання ЗП, стипендій, інших соціальних виплат
- ОСББ
- Підприємства ЖКГ, провайдери доступу в Інтернет та до послуг телебачення (для банків, які обслуговують договори про приймання платежів від населення з подальшим безготівковим перерахуванням на власні рахунки таких юр.осіб.)
- Фізичні особи, які регулярно сплачують послуги ЖКГ на незначні суми

SIMPLIFIED DUE DILIGENCE

Зони низького ризику

- Компанії, що здійснюють звичні (зрозумілі) операції, платять податки, до яких відсутні підозри ВК/ФТ

✓ Спрощені заходи

ідентифікації, верифікації та вивчення

✓ Базові вимоги

до ідентифікації, верифікації та вивчення

- ✓ Сприятиме отриманню доступу пересічних громадян до послуг СПФМ
- ✓ Спростить діяльність низькоризикових категорій клієнтів СПФМ
- ✓ Дасть змогу вивільнити ресурси СПФМ для зосередження уваги на зонах найбільшого ризику

Результати Національної оцінки ризиків

Зони найбільшого ризику

Категорії клієнтів:

- Публічні діячі та їх пов'язані особи
- Громадські об'єднання
- Неприбуткові (релігійні, благодійні) організації
- Політичні партії
- Клієнти, щодо яких наявні підозри щодо ВК/ФТ (мають ознаки фіктивності/«компанії-оболонки»), інших злочинів

Зони неприйнятно високого ризику

- Учасники операції – терористи
- Учасники операції – особи із санкційних списків ООН
- Компанії щодо яких є підстави вважати, що вони здійснюють фіктивне підприємництво або є «компаніями-оболонками»
- Клієнти, щодо яких є підстави вважати про здійснення ними операцій ВК/ФТ, інших злочинів

ENHANCED DUE DILIGENCE

- ! **Посилені заходи**
ідентифікації, верифікації та вивчення

- ✗ **Блокування** активів
- ✗ **Відмова** від встановлення (підтримання) ділових відносин

Ризик-орієнтований підхід – основна ідея Закону

СПФМ зобов'язаний:

3) забезпечувати функціонування **належної системи управління ризиками**, застосування у своїй діяльності ризик-орієнтовного підходу та вжиття належних заходів з метою мінімізації ризиків

частина друга статті 8 Закону

СДФМ зобов'язаний:

здійснювати з урахуванням ризик-орієнтованого підходу регулювання та нагляд у сфері запобігання та протидії з метою визначення відповідності заходів, що здійснюються СПФМ, для мінімізації ризиків під час їх діяльності, **у тому числі встановлювати ознаки неналежної системи управління ризиками**

(система управління ризиками вважається **НЕНАЛЕЖНОЮ**, зокрема, у разі встановлення фактів багаторазового, у великих обсягах, проведення фінансових операцій, щодо яких є підозри використання СПФМ для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму, фінансування розповсюдження зброї масового знищення чи вчинення іншого кримінального правопорушення).

Факт неналежності системи управління ризиками відповідного СПФМ встановлюється за наявності визначених відповідним СДФМ ознак у порядку, встановленому цим СДФМ

частина друга статті 18 Закону

ВИСОКИЙ РИЗИК

ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ ВСТАНОВИТИ **ВИСОКИЙ РИЗИК** СТОСОВНО ТАКИХ КЛІЄНТІВ:

частина п'ята статті 7 Закону

- клієнтів, місцем проживання (перебування, реєстрації) яких є держава (юрисдикція), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення.
- клієнтів, включених до переліку осіб (терористи),
  - ❖ клієнтів, які є представниками осіб, включених до переліку осіб,
  - ❖ клієнтів, якими прямо або опосередковано володіють або кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи, включені до переліку осіб;
- клієнтів, стосовно яких (кінцевих бенефіціарних власників яких) застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до статті 5 Закону України “Про санкції”;
- іноземних фінансових установ, (крім фінансових установ, зареєстрованих у державах - членах ЄС, державах - членах FATF, крім держав, що здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 1 Закону України “Про оборону України”) з **якими встановлюються кореспондентські відносини**
- іноземних публічних діячів,
  - ❖ членів їх сімей та
  - ❖ осіб, пов'язаних з такими політично значущими особами, а також
  - ❖ клієнтів, кінцевими бенефіціарними власниками яких є зазначені особи;
- клієнтів, місцем проживання (перебування, реєстрації) яких є держава, віднесена КМУ до переліку офшорних зон

Виконується з дня набрання Законом чинності щодо нових клієнтів

ОБОВ'ЯЗОК ВІДМОВИ

Орієнтованість норм Закону на результат

ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ ВСТАНОВИТИ **НЕПРИЙНЯТНО ВИСОКИЙ РИЗИК** СТОСОВНО КЛІЄНТІВ У РАЗІ:

- **неможливості виконувати** визначені цим Законом **обов'язки або мінімізувати** виявлені **ризик**и, пов'язані з таким клієнтом або фінансовою операцією;
- **наявності обґрунтованих підозр** за результатами вивчення підозрілої діяльності клієнта, **що така діяльність може бути фіктивною**

частина шоста статті 7 Закону

ОБОВ'ЯЗОК СПФМ ВІДМОВИТИ

а не право, як раніше

у встановленні (підтриманні ділових відносин)/проведенні фінансової операції

частина 1 статті 15 Закону

ТЕРМІНОЛОГІЯ

Наближення термінології Закону та її суті до міжнародної

- **належна перевірка клієнта (CDD (customer due diligence))**

34) *належна перевірка* - заходи, що включають:

- *ідентифікацію та верифікацію* клієнта (його представника);
- *встановлення кінцевого бенефіціарного власника* клієнта або його відсутності, у тому числі отримання структури власності з метою її розуміння, та даних, що дають змогу встановити кінцевого бенефіціарного власника, та вжиття заходів з верифікації його особи (за наявності);
- *встановлення (розуміння) мети та характеру майбутніх ділових відносин* або проведення фінансової операції;
- *проведення на постійній основі моніторингу ділових відносин та фінансових операцій* клієнта, що здійснюються у процесі таких відносин, щодо відповідності таких фінансових операцій наявній у суб'єкта первинного фінансового моніторингу інформації про клієнта, його діяльність та ризик (у тому числі, в разі необхідності, про джерело коштів, пов'язаних з фінансовими операціями);
- *забезпечення актуальності* отриманих та існуючих документів, даних та інформації про клієнта;

частина перша статті 1 Закону

Наближення термінології Закону та її суті до міжнародної

- **спрощені/посилені заходи належної перевірки клієнта**
(SDD/EDD (simplified/enhanced customer due diligence))

56) *спрощені заходи належної перевірки* - заходи, що здійснюються суб'єктом первинного фінансового моніторингу на основі ризик-орієнтованого підходу **стосовно клієнтів, ділові відносини з якими** (фінансові операції без встановлення ділових відносин яких) **становлять низький ризик**, є пропорційними виявленим ризикам та можуть передбачати, зокрема, зменшення частоти та обсягу дій з моніторингу ділових відносин та збору додаткової інформації щодо ділових відносин;

48) *посилені заходи належної перевірки* - заходи, що здійснюються суб'єктом первинного фінансового моніторингу на основі ризик-орієнтованого підходу **стосовно клієнтів, ділові відносини з якими** (фінансові операції без встановлення ділових відносин яких) **становлять високий ризик**, є пропорційними виявленим ризикам та спрямовані на їх мінімізацію, у тому числі шляхом збільшення частоти та обсягу дій з моніторингу ділових відносин та збору додаткової інформації щодо ділових відносин;

частина перша статті 1 Закону

2. *При прийнятті рішення про здійснення спрощених заходів належної перевірки суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний пересвідчитися, що ризик ділових відносин з клієнтом (ризик фінансової операції без встановлення ділових відносин) є низьким.*

3. *У разі здійснення спрощених заходів належної перевірки суб'єкт первинного фінансового моніторингу **зобов'язаний проводити моніторинг ділових відносин та фінансових операцій клієнта**, що здійснюються у процесі таких відносин, достатній для того, щоб мати можливість виявляти фінансові операції, які не відповідають фінансовому стану та/або змісту діяльності клієнта.*

частина сьома статті 11 Закону

ТЕРМІНОЛОГІЯ

Наближення термінології Закону та її суті до міжнародної

БУЛО

3) *верифікація клієнта* - встановлення (підтвердження) суб'єктом первинного фінансового моніторингу відповідності особи клієнта (представника клієнта) **у його присутності** отриманим ідентифікаційним даним;

СТАЛО

б) *верифікація* - заходи, що вживаються суб'єктом первинного фінансового моніторингу з метою перевірки (підтвердження) належності відповідній особі отриманих суб'єктом первинного фінансового моніторингу ідентифікаційних даних та/або з метою підтвердження даних, що дають змогу встановити кінцевих бенефіціарних власників чи їх відсутність;

ЯК?

7. СПФМ відповідно до законодавства зобов'язаний на підставі **офіційних документів** або **інформації, отриманої з офіційних та/або надійних джерел** (якщо інше не передбачено цим Законом), здійснювати верифікацію.

16. СДФМ, що відповідно до цього Закону виконують функції державного регулювання і нагляду СПФМ, **встановлюють особливості та надійні джерела для здійснення належної перевірки клієнтів** для відповідних СПФМ, а також особливості встановлення вигодоодержувачів (вигодонабувачів) за фінансовими операціями.

ДОРУЧЕННЯ + «ПОКЛАДАННЯ»

Надання на законодавчому рівні права запроваджувати процедури «покладання» додатково до існуючого інструменту доручення

(один СПФМ може використовувати результати ідентифікації/верифікації іншого СПФМ, якщо він йому довіряє)

17. Нормативно-правовими актами СДФМ* визначаються:

- порядок здійснення агентом ідентифікації та верифікації клієнтів;
- **порядок використання інформації** щодо ідентифікації, верифікації клієнтів, встановлення їх кінцевих бенефіціарних власників та вжиття заходів з верифікації їх особи, а також інформації щодо мети та характеру майбутніх ділових відносин, **отриманої від третьої особи, яка є СПФМ** відповідно до вимог цього Закону або **вживає подібні за змістом заходи, підлягає відповідному нагляду** відповідно до законодавства країни реєстрації такого суб'єкта **та діє від свого імені.**

ВИНЯТОК - *третя особа, що утворена і діє відповідно до законодавства держави (юрисдикції), що не виконує рекомендації FATF, крім випадків, якщо використання інформації здійснюється в межах групи з дотриманням єдиних правил фінансового моніторингу*

Проте відповідальність за здійснення належної перевірки клієнта в обох випадках несе такий СПФМ

частина п'ятнадцята статті 11 Закону

BankID, аутсорсинг, KYC-utilities

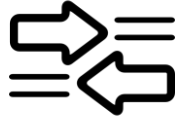
* НБУ – для банків та визначених НФУ

ОБМІН ЩОДО ВІДМОВ

Надання на законодавчому рівні права СПФМ обмінюватися інформацією щодо відмов

2. СПФМ **мають право здійснювати обмін інформацією** про осіб, яким було відмовлено у встановленні (підтриманні) ділових відносин (у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, закриття рахунка), відкритті рахунка або проведенні фінансової операції.

частина друга статті 15 Закону

3. СДФМ **можуть встановлювати** особливості та порядок відмови суб'єкта первинного фінансового моніторингу від встановлення (підтримання) ділових відносин, відмови в обслуговуванні або проведенні фінансової операції, а також **порядок та обсяги обміну інформацією про такі відмови** залежно від специфіки діяльності СПФМ.

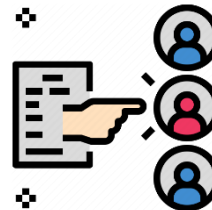
частина третя статті 15 Закону

Запровадження проекту «Світлофор»

Посилення вимог до виявлення КБВ (бенефіціарів)

- **вимоги до розуміння структури власності та характеру контролю бенефіціарів**

З метою встановлення КБВ суб'єкт первинного фінансового моніторингу:

...

- *має право використовувати дані, що містяться в офіційних документах, офіційних та/або інших джерелах;*
- *має вжити належних заходів для перевірки достовірності інформації щодо кінцевого бенефіціарного власника та пересвідчитися, що він знає, хто є кінцевим бенефіціарним власником (за його наявності), здійснюючи обґрунтовані заходи для розуміння права власності (контролю) та структури власності.*

- **заборона виключного покладання на дані ЄДР (застосування ризик-орієнтованого підходу)**

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу при встановленні кінцевого бенефіціарного власника клієнта не повинен покладатися виключно на Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. Вимоги щодо встановлення кінцевого бенефіціарного власника суб'єкт первинного фінансового моніторингу виконує з використанням ризик-орієнтованого підходу.

- **вимога повідомляти про виявлені розбіжності з ЄДР до Держфінмоніторингу**

з) про розбіжності між відомостями про кінцевих бенефіціарних власників клієнта, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, та інформацією про кінцевих бенефіціарних власників, отриманою суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки клієнта, - не пізніше десятого робочого дня місяця, наступного за місяцем, в якому були виявлені розбіжності;

Визначення КБВ

30) кінцевий бенефіціарний власник — будь-яка фізична особа, яка здійснює вирішальний вплив (контроль) на діяльність клієнта та/або фізичну особу, від імені якої проводиться фінансова операція.

Кінцевим бенефіціарним власником є:

для юридичних осіб — будь-яка фізична особа, яка здійснює вирішальний вплив на діяльність юридичної особи (в тому числі через ланцюг контролю/володіння);

для трастів, утворених відповідно до законодавства країни їх утворення — засновник, довірчий власник, захисник (за наявності), вигодоодержувач (вигодонабувач) або група вигодоодержувачів (вигодонабувачів), а також будь-яка інша фізична особа, яка здійснює вирішальний вплив на діяльність трасту (в тому числі через ланцюг контролю/володіння);

для інших подібних правових утворень — особа, яка має статус, еквівалентний або аналогічний особам, зазначеним для трастів.

Ознакою здійснення **прямого** вирішального впливу на діяльність є безпосереднє володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи.

Ознаками здійснення **непрямого** вирішального впливу на діяльність є принаймні володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи через пов'язаних фізичних чи юридичних осіб, трасти або інші подібні правові утворення, чи здійснення вирішального впливу шляхом реалізації права контролю, володіння, користування або розпорядження всіма активами чи їх часткою, права отримання доходів від діяльності юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування органів управління, а також вчинення правочинів, які дають можливість визначати основні умови господарської діяльності юридичної особи, або діяльності трасту або іншого подібного правового утворення, приймати обов'язкові до виконання рішення, що мають вирішальний вплив на діяльність юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, незалежно від формального володіння.

При цьому кінцевим бенефіціарним власником не може бути особа, яка має формальне право на 25 чи більше відсотків статутного капіталу або прав голосу в юридичній особі, але є комерційним агентом, номінальним власником або номінальним утримувачем, або лише посередником щодо такого права;

Зміна підходів щодо роботи з PEPs (на вимогу MONEYVAL, FATF, IMF, 4-th EU AML Directive)

БУЛО

25) **національні публічні діячі** - фізичні особи, які виконують або виконували **протягом останніх трьох років** визначені публічні функції в Україні, а саме:

аналогічна логіка щодо іноземних PEP та міжнародних діячів

близькі особи - члени сім'ї суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 цього Закону, а також

- чоловік, дружина,
- син, дочка, пасинок, падчерка,
- усиновлений, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта
- зять, невістка, **тесть, теща, свекор, свекруха**,
- батько, мати, вітчим, мачуха,
- **рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри**,
- **рідний брат та сестра дружини (чоловіка)**,
- **племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка**,
- **дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка**,
- **батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки)**,
- усиновлювач, опікун чи піклувальник

посилання на термін Закону про запобігання корупції

СТАЛО

37) **національні публічні діячі** - фізичні особи, які виконують або виконували в Україні визначні публічні функції, а саме:

70) **члени сім'ї** –

- чоловік/дружина або прирівняні до них особи,
- син, дочка, пасинок, падчерка,
- усиновлена особа, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням,
- зять та невістка і прирівняні до них особи,
- батько, мати, вітчим, мачуха,
- усиновлювачі, опікуни чи піклувальники.

суттєве зменшення
кількості членів сім'ї та пов'язаних осіб,
проте **ПОЖИТТЄВИЙ СТАТУС**

Зміна підходів щодо роботи з PEPs

БУЛО

пов'язаними особами є

- **особи**, з якими члени сім'ї PEP мають ділові або особисті зв'язки, а також
- юридичні особи, КБВ яких є такі діячі чи їх члени сім'ї або особи, з якими такі діячі мають ділові або особисті зв'язки

СТАЛО

46) **особи, пов'язані з політично значущими особами, - фізичні особи**, які відповідають хоча б одному з таких критеріїв:

- відомо, що такі особи мають спільне з політично значущою особою бенефіціарне володіння юридичною особою, трастом або іншим подібним правовим утворенням або мають будь-які інші тісні ділові зв'язки з політично значущими особами;
- є КБВ юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, про які відомо, що вони де-факто були утворені для вигоди політично значущих осіб;

виключені державні підприємства як пов'язані особи

СПФМ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ ВСТАНОВИТИ ВИСОКИЙ РИЗИК

національних, іноземних публічних діячів та діячів, що виконують політичні функції в міжнародних організаціях, або пов'язаних з ними осіб, факт належності до яких клієнта або особи, що діє від їх імені, встановлений СПФМ

ІНОЗЕМНИХ публічних діячів, членів їх сімей та осіб, пов'язаних з такими політично значущими особами, а також клієнтів, кінцевими бенефіціарними власниками яких є зазначені особи

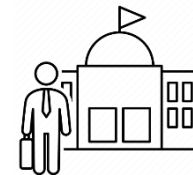

виключені національні PEP та міжнародні PEP

Зміна підходів щодо роботи з PEPs

ОБОВ'ЯЗКИ СПФМ щодо клієнтів, які (КБВ яких) є PEP, членами їх сімей та пов'язаними з PEP особами :

1) мати належну систему управління ризиками з метою **виявлення факту належності** клієнта або КБВ клієнта до зазначеної категорії;

2) одержувати **дозвіл керівника** СПФМ для встановлення (продовження) ділових відносин, проведення разових фінансових операцій на суму більше 400 тисяч грн;

3) вживати достатніх заходів з метою **встановлення джерела статків (багатства) та джерела коштів, з якими пов'язані ділові відносини** чи операції з такими особами;

4) здійснювати на постійній основі **поглиблений моніторинг ділових відносин**.

→ **Обсяг дій СПФМ має бути пропорційним ризику ділових відносин з клієнтом**

У разі якщо PEP перестав виконувати визначні публічні функції, СПФМ зобов'язаний продовжувати **не менше ніж протягом дванадцяти місяців** враховувати **триваючі ризики PEP** та вживати заходи, визначені пунктами 2-4 цієї частини, **поки не переконається в тому, що такі ризики відсутні**

При цьому СПФМ повинен враховувати ризики, що залишаються властивими PEP, зокрема:

- рівень впливу, що особа може ще мати;
- обсяг повноважень, якими вона була наділена;
- зв'язок між минулими та чинними повноваженнями тощо

КОРЕСПОНДЕНТИ

Заходи щодо іноземних фінансових установ - кореспондентів

32) **кореспондентські відносини** – це відносини що:

- виникають під час відкриття банком-кореспондентом **кореспондентського рахунка іншому банку** на підставі угоди про встановлення кореспондентських відносин для здійснення міжбанківських переказів;
- встановлені Центральним депозитарієм цінних паперів з депозитаріями іноземних держав та міжнародними депозитарно-кліринговими установами в порядку, встановленому законодавством про депозитарну систему України;
- встановлені **депозитарною установою з іноземною фінансовою установою**, що є членом Міжнародної асоціації для системи з питань обслуговування цінних паперів (ISSA), на підставі договору про надання послуг з обслуговування рахунка в цінних паперах номінального утримувача;
- виникають між банками та/або фінансовими установами, під час яких установа-кореспондент надає послуги, пов'язані із веденням кореспондентських рахунків, або інші подібні послуги;

частина перша статті 1 Закону

КОРЕСПОНДЕНТИ

Заходи щодо іноземних фінансових установ - кореспондентів

СПФМ щодо іноземної фінансової установи, з якою встановлюються кореспондентські відносини, зобов'язаний додатково до належної перевірки клієнта здійснювати в порядку, визначеному відповідним СДФМ, такі заходи:

- 1) збирати з офіційних та/або надійних джерел інформацію в обсязі, достатньому для **розуміння СПФМ характеру діяльності** такої фінансової установи **та встановлення її репутації і якості нагляду** за нею, зокрема, чи була іноземна фінансова установа об'єктом розслідування з питань відмивання доходів або фінансування тероризму, або об'єктом застосування заходів впливу з боку органу, що здійснює державне регулювання та нагляд за її діяльністю у сфері запобігання та протидії, **та чи не є фінансова установа банком-оболонкою**;
- 2) **оцінювати заходи іноземної фінансової установи у сфері запобігання та протидії**;
- 3) встановлювати кореспондентські відносини з іноземними фінансовими установами з **дозволу керівника СПФМ**;
- 4) **документувати обов'язки** іноземної фінансової установи у сфері запобігання та протидії;
- 5) щодо іноземної фінансової установи, *рахунки якої використовуються безпосередньо третіми сторонами для здійснення операцій від свого імені*, **з'ясувати**, що іноземна фінансова установа **здійснює заходи з належної перевірки клієнтів, які мають прямий доступ до рахунків іноземної фінансової установи**, та що іноземна фінансова установа може надати на запит СПФМ відповідну інформацію, отриману за результатами здійснення належної перевірки клієнтів

частина дванадцята статті 11 Закону

ЗАМОРОЖЕННЯ АКТИВІВ ТЕРОРИСТІВ

Замороження активів осіб із списку терористів

на заміну складної та трудомісткої процедури зупинення/продовження зупинення трансакцій

25) **замороження активів - заборона на здійснення переказу, конвертування, розміщення, руху активів**, пов'язаних з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням, на основі резолюцій Ради Безпеки ООН, рішень іноземних держав, суду;

3) **активи, пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням**, — всі активи, що прямо (а щодо права власності на корпоративні права – також опосередковано (через інших осіб) перебувають у власності, в тому числі у спільній власності, або передаються на користь осіб, включених до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції (далі — перелік осіб), осіб, які здійснюють фінансові операції від імені або за дорученням осіб, включених до переліку осіб, та осіб, якими прямо або опосередковано (через інших осіб) володіють або кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи, включені до переліку осіб, а також активи, отримані від таких активів;

частина перша статті 1 Закону

Замороження/розмороження активів здійснюється у порядку, визначеному СДФМ, які здійснюють державне регулювання і нагляд за діяльністю відповідних СПФМ, у межах їх повноважень з урахуванням вимог та винятків, визначених резолюціями Ради Безпеки ООН

ЗАМОРОЖЕННЯ АКТИВІВ ТЕРОРИСТІВ

Замороження активів осіб із списку терористів

- СПФМ **зобов'язаний негайно, без попереднього повідомлення клієнта (особи), заморозити активи**, пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням
- у день прийняття рішення про замороження СПФМ зобов'язаний повідомити Держфінмоніторинг та СБУ про таке замороження
- прибуткові фінансові операції у разі замороження проводяться (в день проведення, але не пізніше 11 години наступного робочого дня з дня здійснення прибуткової операції СПФМ зобов'язаний повідомити про її здійснення та/або спробу здійснення видаткових фінансових операцій Держфінмоніторинг та СБУ)
- після замороження СПФМ повідомляє клієнту (особі) у письмовій формі про таке замороження на його (її) письмовий запит
- СПФМ зобов'язаний **негайно розморозити активи**:
  - не пізніше наступного робочого дня з дня виключення особи чи організації з переліку осіб;
  - не пізніше наступного робочого дня з дня надходження від СБУ інформації про те, що особа чи організація, за результатами перевірки не є включеною до зазначеного переліку

стаття 22 Закону

Банк на відміну від вимог чинного закону матиме право відразу після замороження повідомити клієнту причину
Зараз потрібно чекати 7 робочих днів!!!

ВИМОГИ ДО ПЕРЕКАЗІВ

Суттєві зміни до супроводу переказів інформацією Імплементация регламенту ЄС 2015/847 (стаття 14)

ДО 30 000 ГРИВЕНЬ (еквівалент)

В МЕЖАХ УКРАЇНИ

з використанням ПК або електронних грошей

(за умови відсутності ознак дроблення)

Супроводження переказу (як мінімум):

- номером рахунку/електр.гаманця або номером ПК/наперед оплач.картки платника
- +
- номером рахунку/електр.гаманця або номером ПК/наперед оплач.картки отримувача чи УОН фін.операції¹ (за відсутності рахунка/ел.гаманця)

Вимога до надання інформації про платника та отримувача протягом 3 роб.днів СПФМ-посереднику або СПФМ, що обслуговує платника (у разі надходження від них запиту)

ЗА МЕЖИ УКРАЇНИ

Супроводження переказу (як мінімум):

- про платника:
  - ФО (ФОП): ПІБ, номер рахунку/ел.гаманця чи УОН фін.операції (за відсутності рахунка/ел.гаманця)
  - ЮО (траст): повне найменування, номер рахунку/ел.гаманця чи УОН фін.операції (за відсутності рахунка/ел.гаманця)
- про отримувача:
  - ФО (ФОП): ПІБ, номер рахунку/ел.гаманця чи УОН фін.операції (за відсутності рахунка/ел.гаманця)
  - ЮО (траст): повне найменування, номер рахунку/ел.гаманця чи УОН фін.операції (за відсутності рахунка/ел.гаманця)

верифікація платника може не здійснюватися окрім випадків:

- наявності підозри;
- внесення платником готівки для подальшого переказу або надання електронних грошей для їх обміну/погашення на безготівкові кошти з метою їх подальшого переказу

¹ УОН фін.операції - унікальний обліковий номер фінансової операції

ВИМОГИ ДО ПЕРЕКАЗІВ

Суттєві зміни до супроводу переказів інформацією

Імплементация регламенту ЄС 2015/847 (стаття 14)

РЕШТА ПЕРЕКАЗІВ

СУПРОВОДЖЕННЯ ПЕРЕКАЗУ (як мінімум):

- про платника:

- ФО (ФОП):
  - ✓ ПІБ,
  - ✓ номер рахунку/електр.гаманця чи УОН фін.операції (за відсутності рахунка/електр.гаманця)
  - ✓ місце проживання/місце перебування **або** номер та серія документа, що посвідчує особу, **або** РНОКПП¹, **або** дата і місце народження
- ЮО (траст):
  - ✓ повне найменування,
  - ✓ номер рахунку/електр.гаманця чи УОН фін.операції (за відсутності рахунка/електр.гаманця)
  - ✓ місцезнаходження або ЄДРПОУ (для резидентів)

- про отримувача:

- ФО (ФОП):
  - ✓ ПІБ,
  - ✓ номер рахунку/електр.гаманця чи УОН фін.операції (за відсутності рахунка/електр.гаманця)
- ЮО (траст):
  - ✓ повне найменування,
  - ✓ номер рахунку/електр.гаманця чи УОН фін.операції (за відсутності рахунка/електр.гаманця)

Обов'язкова верифікація²:

- **платника** зі сторони СПФМ, який обслуговує платника;
- **отримувача** зі сторони СПФМ, який обслуговує отримувача (окрім переказів до 30 000 грн, за умови що виплата не здійснюється готівкою або електронними грошима)

¹ РНОКПП - реєстраційний номер облікової картки платника податків

² верифікація не вимагається, якщо особа вже була ідентифікована та верифікована у цьому СПФМ раніше

ВИМОГИ ДО ПЕРЕКАЗІВ

Суттєві зміни до супроводу переказів інформацією

Імплементация регламенту ЄС 2015/847 (стаття 14)

ВИНЯТКИ (перекази, які не вимагають ідентифікації/верифікації платників/отримувачів та супроводження інфо)

- готівкові перекази в межах України до 5 000 гривень (за умови відсутності ознак дроблення);
- перекази з використанням ПК або електронних грошей для оплати товарів чи послуг і номер ПК та/або наперед оплаченої карти багатоцільового використання супроводжує переказ на всьому шляху руху коштів;
- сплата податків, штрафів та інших обов'язкових платежів на користь органів державної влади або переказу коштів за житлово-комунальні послуги;
- зняття коштів з власних рахунків;
- перекази коштів на суму, що є меншою ніж 30 000 гривень (еквівалент), для зарахування на рахунок отримувача виключно з метою оплати вартості товарів, послуг, погашення заборгованості за кредитом за умови, що суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги з переказу коштів отримувачу, може здійснити відстеження через отримувача за допомогою унікального облікового номера фінансової операції переказ коштів та визначити особу, яка уклала договір з отримувачем про поставку товарів, надання послуг, надання кредиту;
- власні перекази СПФМ;
- перекази коштів між платником (ініціатором переказу) і отримувачем платежу, які проводяться через посередника, уповноваженого вести переговори та укладати договір купівлі-продажу товарів або послуг від імені платника (ініціатора переказу) або отримувача
- операції операторів послуг платіжної інфраструктури по забезпеченню проведення переказу коштів

WHISTLE-BLOWING

Запровадження процедур інформування про порушення (whistle-blowing)

2. СПФМ зобов'язаний:

27) встановлювати для працівників **процедури щодо повідомлення керівника СПФМ та/або відповідального працівника про порушення вимог законодавства** у сфері запобігання та протидії, у тому числі без зазначення авторства (анонімно), із забезпеченням відповідних засобів;

частина друга статті 8 Закону

Гаряча лінія

15. СДФМ **забезпечують умови для повідомлень працівниками СПФМ або будь-якими третіми особами про порушення** вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, зокрема через спеціальні телефонні лінії, офіційні веб-сайти, засоби електронного зв'язку.

СДФМ заборонено розкривати будь-яким третім особам інформацію про осіб, що здійснили такі повідомлення, крім випадків, встановлених законом.

Порядок надання таких повідомлень, а також порядок їх розгляду визначаються відповідним СДФМ

частина п'ятнадцята статті 18 Закону

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ

Посилення відповідальності за non-compliance

(запровадження для всіх СПФМ загрозових та стримуючих заходів впливу)

тах розмір штрафу

- для банків - не більше **7950 тис. НПД*** (135,15 млн грн) стаття 73 Закону про банки
- для фін.установ (крім банків) – до 10% загального річного обороту, але не більше **7950 тис. НПД*** (135,15 млн грн)
- для інших СПФМ - двократний обсяг вигоди, одержаної СПФМ внаслідок вчинення порушення, а якщо сума такої вигоди не може бути визначена – **1590 тис НПД*** (27,03 млн грн)

+ новий вид заходу впливу

угода про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері ПВК/ФТ

- погоджені заходи для усунення та/або недопущення в подальшій діяльності порушень, підвищення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками
- строки виконання таких заходів
- сума грошового зобов'язання, яку СПФМ зобов'язується сплатити

стаття 32 Закону

ВСІ БАНКИ В РІВНИХ УМОВАХ ЗА ПОРУШЕННЯ АМЛ-ЗАКОНОДАВСТВА

* НПД – неоподатковуваний мінімум доходів громадян

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ

види штрафів (не поширюється на банки) - орієнтир*:

ПОРУШЕННЯ	МАХ РОЗМІР ШТРАФУ	
	НПД	грн
порушення вимог щодо здійснення належної перевірки, виявлення PEPs	12 тисяч	204 тис
порушення вимог щодо відмови від встановлення (підтримання) ділових відносин, проведення фінансової операції	20 тисяч	340 тис
порушення вимог щодо здійснення переказів	10 тисяч	170 тис
порушення порядку замороження / розмороження активів, зупинення фінансових операцій	100 тисяч	1,7 млн
порушення порядку створення (ведення) та зберігання документів, у тому числі електронних, записів, даних, інформації у випадках, передбачених Законом, у тому числі у разі їх втрати, або знищення	12 тисяч	204 тис
неподання, несвоєчасне подання, порушення порядку подання або подання спеціально уповноваженому органу недостовірної інформації у випадках, передбачених законодавством	20 тисяч	340 тис
перешкоджання СДФМ у здійсненні ним нагляду у сфері ПВК/ФТ, створення перешкод у її проведенні та/або неподання, подання не в повному обсязі, подання недостовірної інформації/документів, подання копій документів, у яких неможливо прочитати всі зазначені в них відомості, на запит СДФМ, необхідних для здійснення ним нагляду у сфері ПВК/ФТ	20 тисяч	340 тис

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ

види штрафів (не поширюється на банки) – орієнтир* (продовження):

ПОРУШЕННЯ	МАХ РОЗМІР ШТРАФУ	
	НПД	грн
невиконання умов угоди про врегулювання наслідків вчинення порушення законодавства у сфері ПВК/ФТ	у розмірі, що не перевищує суму грош. зобов'язання за такою угодою	
невиконання вимог про усунення виявлених порушень та/або про вжиття заходів для усунення причин, що сприяли їх вчиненню, а також невиконання заходів з усунення виявлених за результатами перевірки недоліків щодо організації та проведення первинного фінансового моніторингу	100 тисяч	1,7 млн
невиявлення, несвоєчасне виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та порушення порядку їх реєстрації	20 тисяч	340 тис
порушення обмежень щодо обміну інформацією, визначених законодавством у сфері ПВК/ФТ	12 тисяч	204 тис
незабезпечення захисту працівників, які повідомили керівника та/або відповідального працівника СПФМ чи СДФМ про порушення вимог законодавства у сфері ПВК/ФТ	12 тисяч	204 тис
незабезпечення належної організації та проведення первинного фінансового моніторингу, відсутність належної системи управління ризиками , повторне невиконання вимог СДФМ про усунення виявлених порушень та/або про вжиття заходів для усунення причин, що сприяли їх вчиненню	до 10% ЗРО, але не більше 7950 тисяч НПД	135,15 млн
інші порушення	3 тисячі	51 тис

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ

При визначенні заходу впливу та/або розміру штрафу СДФМ враховують ОБСТАВИНИ ВЧИНЕНОГО ПОРУШЕННЯ* :

- 1) характер і тривалість порушення;
- 2) фінансовий стан СПФМ;
- 3) вигоду, одержану СПФМ внаслідок вчинення порушення, якщо сума такої вигоди може бути визначена;
- 4) збитки третіх осіб, спричинені внаслідок вчинення порушення, якщо сума таких збитків може бути визначена;
- 5) повторне вчинення однорідного правопорушення, за яке до СПФМ протягом останніх трьох років застосовувалися заходи впливу;
- 6) ступінь відповідальності;
- 7) співпрацю СПФМ з державними органами, включеними до системи запобігання та протидії.

* не поширюється на банки (інфо для відома)

ОПРИЛЮДНЕННЯ ЗАХОДІВ ВПЛИВУ

Оприлюднення застосованих заходів впливу

всі СДФМ публікуватимуть інформацію про застосовані до СПФМ заходи впливу

ІНФОРМАЦІЯ, ЩО ОПРИЛЮДНЮЄТЬСЯ

ЩО?

- назва СПФМ
- відомості про застосовані заходи впливу, у тому числі розмір штрафу
- загальні відомості про порушення законодавства
- оскарження зазначених заходів впливу та про відповідне рішення суду, що набрало законної сили

ДЕ?

на офіційному веб-сайті відповідного СДФМ

ЯК ДОВГО?

залишається доступною для перегляду **не менше п'яти років з дня оприлюднення**

частина десята статті 32 Закону

стаття 68 Закону про НБУ